

Veiledningshefte til filmen

MEG
OG FAMILIENE
MINE!

- en film om å være fosterbarn

«Jeg hadde det ikke så bra i min første fosterfamilie. Jeg savnet ord for å formidle mine følelser og jeg visste ikke helt hvordan man skulle prate med voksne, eller at man i det hele tatt kunne prate med voksne om slike ting. Selv om fosterforeldrene mine forsøkte, klarte de ikke å tolke signalene mine eller bryte gjennom min isolasjon og stillhet. Jeg mener at det er veldig viktig at de får opplæring i slike ting. Jeg hadde ønsket meg en film om hvordan det er å komme til et fosterhjem. Så kan man snakke om det sammen i fosterfamilien.»

MARCUS, 23 ÅR

Utgiver: Voksne for Barn 2016

Redaksjonskomite: Ina Bækkevold Nergård, Karin Källsmyr og Birthe Bratvold

Layout og grafisk produksjon: Grafisk Form AS

ISBN: 978-82-92488-49-2 (trykk)

ISBN: 978-82-92488-50-8 (PDF)

Innledning

Marcus er en ung mann som selv har erfaring med å bo i fosterhjem. Han fortalte oss om hvor vanskelig det kunne være å snakke med fosterforeldrene sine, det å sette ord på følelsene sine, og føle seg trygg nok til å dele tanker og ønsker. Selv om fosterforeldrene var snille, så hadde Marcus ingen erfaring med å kunne stole på voksne, og fosterforeldrene klarte ikke å bryte gjennom hans isolasjon. «*Tenk om det fantes en film vi hadde kunnet se sammen om det å bo i fosterhjem. Da kunne vi snakket sammen om det!*»

Marcus sin filmidé var bakgrunnen for at Voksne for Barn og Landsforeningen for Barnevernsbarn laget filmen *Snakk om det!* i 2013. *Meg og familiene mine* er oppfølgeren, en film hvor vi særlig fokuserer på samvær og kontakt med egen familie når man bor i fosterhjem. Vi har blitt oppfor-

dret fra flere hold om å ha dette som tema i en ny film. Vi er glade for at Barne- ungdoms- og familiedirektoratet så nytten, og ga oss midler til å lage denne filmen! Manus er utarbeidet på bakgrunn av innspill vi har fått fra både fosterbarn, foreldre og fosterforeldre.

I *Meg og familiene mine* møter vi familien Henriksen, som noen av dere kjenner fra *Snakk om det*, og Arne som er familiens nye fosterbarn. Arne fyller snart 10 år, og er i gang med bursdagsplanleggingen. Dette er ikke så lett for Arne.

Vi håper at filmen kan bidra til å gjøre det enklere å snakke sammen om ting som er viktige. Dere vil sikkert reagere på noe av det som skjer i filmen, noe positivt og noe i negativ retning. Det er meningen. Enkelte ting kan også oppleves som

sårt for noen å se. I dette heftet finner dere derfor noen spørsmål, som kanskje vil være til nytte som utgangspunkt for felles samtale og refleksjon.

Tusen takk til alle som har bidratt med sine erfaringer, slik at vi har fått laget *Meg og familiene mine* og dette veiledningsheftet. Uten deres gode ideer, kunnskap og kloke tanker, så hadde vi nok ikke fått til dette! Det er mange som har vært modige og delt mye med oss, det er vi veldig takknemlige for! Vi vil også takke Landsforeningen for barnevernsbarn, Heggeli Barnehjem, Norsk fosterhjemsforening, Høgskolen i Lillehammer og Filmmakeriet som har vært gode samarbeidspartnere.

Lykke til, og snurr film!

Om filmen og heftet:

Målet med filmen er å styrke relasjon og kommunikasjon mellom fosterbarn, fosterforeldre og foreldre, ved å være et utgangspunkt for samtale og dialog. Vi håper at filmen og dette heftet setter i gang noen refleksjoner og tanker hos dere, og at det kan bli lettere å snakke om det som bør snakkes om, når et barn har flere familier å forholde seg til. Målet er jo at det skal bli så bra som mulig for barnet, og da må man sammen finne ut hva som skal til. Her er det flere som har et ansvar!

Vi har i samarbeid med unge som har erfaring med å bo i fosterhjem, foreldre og fosterforeldre, identifisert situasjoner som vi håper vil være gjenkjennbare for mange. Målet er ikke å vise hvordan ting bør eller skal gjøres, men å la filmen i seg selv være et utgangspunkt for å snakke sammen om tanker, følelser, praktiske ting og annet som er viktig. Det kan noen ganger være lettere å starte samtalen ved å snakke om «de i filmen» enn om seg selv. Så kommer forhåpentligvis det andre etter hvert. Når den første samtalen er gjort blir det kanskje flere! Å få erfaringer på at samtale er mulig, at det er greit å være uenig og se ulikt på ting, at ens mening er ønsket og verdsatt – det er viktig bagasje!

Vi tenker også at filmen er et godt refleksjonsverktøy i opplæring og veiledning av fosterforeldre og tilsynspersoner, i oppfølging av foreldre som har mistet omsorgen for barna sine, i undervisning av studenter og i faglig utvikling på barnevernskontorene. Veiledningsheftet er skrevet til dere voksne. Det er dere som må ta ansvar for å starte dialogen. Heftet inneholder imidlertid både fosterbarnets, mors og fosterforeldrenes perspektiv, og spørsmålene kan alle svare på.

Bakgrunn for historien i filmen

Det har gått tre år siden sist vi møtte familien Henriksen. Det har gått bra med fosterbarnet Anne, som nå er 16. Hun har flyttet fra den tidligere fosterfamilien sin. Moren kom seg gjennom rusproblemene gjennom opplegget som LAR kunne tilby, og Anne har hatt mer og mer kontakt med moren det siste året. Til slutt fikk de to lyst til å flytte sammen igjen, og fikk lov til det. Anne har fortsatt god kontakt med både Line og resten av familien Henriksen. Men dette året er hun utvekslingsstudent i USA, og har akkurat fått moren på besøk. Det er første gang de to har vært ute og reist sammen på denne måten.

Familien Henriksen har flyttet til et nytt hus fordi de ville bo litt mer landlig. Faren har nå en jobb som

gjør at han reiser en god del. Det nye fosterbarnet Arne er godt etablert i familien. Han kom til familien Henriksen for drøyt et år siden. Arne er en aktiv gutt, utadvendt, og liker å spille tv-spill. Arne har også to yngre tvillingsøsken, som bor hos en annen fosterfamilie ikke så langt unna.

Faren til Arne sitter i fengsel, og i praksis har det vært moren til Arne som har hatt omsorgen og ansvaret for de tre barna siden fødselen. Men det ble til slutt for mye for moren. Hun ble psykisk ustabil og greide ikke å ta seg godt nok av barna. Naboer ble bekymret, og meldte fra til barnevernet. Til slutt ble det bestemt at alle barna skulle plasseres i fosterhjem. Arne har siden hatt lite kontakt med de to tvillingsøskenene.

Arne er en hyggelig gutt, og er stort sett i godt humør. Men han kan også ha stunder når han blir stille og tankefull, og da er det vanskelig å nå inn til han. Når fosterforeldrene forsøker å snakke med han da, blir han ofte sint og avvisende. Det hender også at han har mareritt om natten, og våkner gråtende. Han vil ikke fortelle hva han har drømt.

Det hender at Arne ikke vil ha kontakt med moren, og at han ikke svarer på meldinger fra henne. De forsøker å følge opp det planlagte samværet, selv når Arne er motvillig til å bli med. Etter at mor en gang uteble fra samvær, har det forverret seg. Arnes mormor bor ikke så langt unna, og henne har han god kontakt med.

Filmens handling

Filmens handling dreier seg om Arne og tiden fram mot det han gleder seg aller mest til, men dessverre også gruer seg til: feiringen av bursdagen hans når han fyller 10 år!

Karakterene i filmen

Fosterbarnet Arne

Fostermor Astrid

Fosterfar Jon

Mor Janne

Mormor

Biologisk datter Line

Meg og familiene mine...

ARNE: «Jeg tror Line savner Anne, men nå er jo jeg her og skal være en del av familien! Jeg har liksom flere familier jeg, så hvem skal jeg invitere i familie-bursdag da? Hvem har jeg lyst til å be, og hvem tenker de andre at jeg må be?»

FOSTERMOR: «Uff, nå har han ikke laget invitasjoner til moren, tvillingsøskene og mormoren. Hvordan skal jeg få sagt det til han, at de gjerne vil komme? Barnevernet har jo sagt at det er viktig at de samles på sånne dager, vi MÅ prøve å oppmuntre han til det...»

Noe å snakke om

- Hvem er det egentlig som tilhører familien når man bor i fosterhjem? Kan det være forskjellig hvem vi tenker på som familie?
- Hvordan kan de som jobber med barn i fosterhjem finne ut av hvem barnet selv tenker på som familie eller som viktige i livet sitt?
- Hvorfor tror du at noen barn synes det kan være vanskelig å ha kontakt med egen familie etter at de har flyttet?
- Hvordan tror du det er for de barna som ikke får lov til å se familien sin noe særlig?
- Hva synes du er det viktigste at alle tenker på nå før bursdagen til Arne?

LINE: Jeg savner Anne! Det er rart at hun ikke bor her mer. Nå skal Arne være broren min i stedet, men jeg synes det kan være vanskelig å føle at han er broen min innimellom. Jeg lurer på om Arne liker meg...

Noe å snakke om

- Hvordan tror du det har vært for Line at Anne har flyttet ut? Hvordan kan det være for henne å få et nytt søsken?
- Hva synes du om at Line spør Arne om han ikke skal invitere mamma? Hvordan tror du at Arne føler seg da?
- Hva tror du Line føler når Arne ikke har laget invitasjon til henne til bursdagen? Hva synes du foreldrene burde si til Line, eller gjøre, når Arne ikke helt inkluderer henne? Synes du fosterforeldrene bør snakke med Arne om det?

Jeg vil gjerne ha en vanlig bursdag...

FOSTERMOR: *Det virker som det er vanskelig for Arne å snakke om hvem han skal invitere i bursdagen. Hva kan jeg gjøre for at det skal bli lettere for han?*

ARNE: *Jeg har bare lyst til å ha en sånn vanlig bursdag som de andre pleier å ha... Men hvordan skal jeg få de andre til å forstå når jeg nesten ikke engang vet helt hva jeg vil selv?*

Noe å snakke om

- Har du noen råd til fostermor til hva hun kan si eller gjøre for at det skal bli lettere for Arne?
- Er det noe fostermor kan gjøre for at Arne ikke skal få dårlig samvittighet dersom han ikke ønsker å invitere moren?
- Hvorfor kan det noen ganger være vanskelig å vite hva man selv vil? Hvordan kan de hjelpe Arne til å gjøre seg opp en mening?
- Hvorfor tror du at Arne skriver at han hater mamma? Hva kan det bety?
- Hvem synes du har ansvaret for at det skal bli en fin bursdag for Arne?

Ikke snakk stygt om mamma!

Noe å snakke om

- Hva tror du Arne tenker når han hører at fostermor og Line snakker om mamma?
- Kan man noen ganger kjenne seg flau over foreldrene sine? Har du gjort det? Tror du det er vanlig?
- Hvem kan hjelpe Arne til å vite hva han skal si når noen spør han om mamma eller pappa? Kan du hjelpe han?
- Hva tror du fostermor tenker om mor? Hvorfor?

Fikser vi dette?

FOSTERFAR: *Mor tar det som en selvfølge at hun skal få komme. Jeg skjønner jo egentlig det. Og hun vil gjerne at tvillingene kommer også. Jeg er ikke sikker på hvordan jeg skal fortelle dette til Astrid...*

FOSTERMOR: *Alle skal gjøres til lags! Hvordan tror de at vi skal greie det?*

Noe å snakke om

- Hvorfor tror du fostermor er så urolig for bursdagen? Hva tror du hun tenker?
- Fosterfar sier han synes det blir litt mye med tvillingene der også. Hvorfor tror du han mener det? Hva synes du om det?
- Hvorfor tror du fostermor og fosterfar opplever ting så forskjellig?
- Kunne barneverntjenesten ha gitt fosterforeldrene noen råd i denne situasjonen? Hva ville du gitt dem av råd for å få planleggingen av bursdagen til å bli god?

Gleder meg – gruer meg...

ARNE: ÅÅÅÅ, det er så mange som mener noe om bursdagen min! Jeg har lyst til å bestemme selv! Men hvordan skal jeg kunne vite hva jeg egentlig vil? Og bestemme det jeg vil dersom noen blir lei seg? Hvem kan hjelpe meg? Jeg føler meg litt alene...

Noe å snakke om

- Hvorfor blir Arne sint på fosterfar tror du? Kunne fosterfar ha gjort noe annerledes?
- Hvorfor tror du Arne synes det er vanskelig å tenke på at alle skal samles? Hva kunne gjort det lettere for Arne?
- Arne sier at fostermor blir stressa når hun er sammen med mamma. Hvorfor tror du hun blir det? Hvordan tror du det påvirker Arne ?
- Det er mange som mener noe om hvordan bursdagen til Arne skal være. Hvem synes du skal være med å bestemme? Hvem bør bestemme mest? Er det noe Arne bør slippe å bestemme?
- Hvordan kan man gjøre det trygt for barn å si det de mener og være med å bestemme noe?

Hos mormor

Noe å snakke om

- Hva tror du mormor betyr for Arne?
- Hvordan tror du det er for Arne å se bilder fra da mamma var liten og høre mormor fortelle?
- Tror du Arne ombestemte seg og ville at mamma skulle komme, eller tror du noen bestemte det for han?
- Hvis du tror at han ombestemte seg, hvorfor tror du han gjorde det?
- Hvis noen andre bestemte, eller Arne følte seg presset, hvordan tror du Arne følte det da?

Mamma er også litt nervøs...

MOR: Jeg gruer meg. Det er så lenge siden jeg har sett gutten min. Lurer på hva fostermor synes om meg. Hun virker så streng. Og jeg blir alltid så redd for å gjøre noe feil. Skulle ønske jeg fikk hjelp av noen...

Noe å snakke om

- Hvorfor tror du mor gruer seg før hun skal møte Arne og fosterforeldrene? Hvem kan hjelpe mor slik at hun ikke trenger å være så usikker?
- Hva er det som gjør at man kan oppføre seg litt rart eller annerledes når man er nervøs eller usikker?
- Mor sier hun er redd for å gjøre noe feil. Hva tror du hun tenker på da?
- Hva kan man gjøre for å få til gode møter mellom foreldre og fosterforeldre?
- Hvis både foreldre og fosterforeldre ønsker det beste for barnet, hvorfor kan det være så vanskelig å samarbeide noen ganger?

Hurra, Arne 10 år!

ARNE: *Jeg lurer på om alle hadde det bra i dag? Jeg tror kanskje det... Og ingen lo av mamma! Jeg har hatt en fin bursdag!*

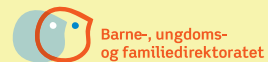
MAMMA: *Arne, store gutten min! Dette gikk jo bra, og du skrøt av geleen min! Håper du synes jeg klarte meg bra. Gleder meg til å se deg igjen snart...*

FOSTERMOR: *Det gikk jo mye bedre enn forventet, mye bedre enn i fjor. Håper jeg klarte meg bra!*

Noe å snakke om

- Det virker som om bursdagen har gått bra! Hva tror du er grunnen til det? Ville du ha gjort noe annerledes?
- Hva tror du Arne tenker på når han legger seg i kveld?
- Hva tror du Arne tenker om at mamma var der?
- Hva tror du mammaen hans tenker?
- Hva tror du fosterforeldrene snakker om før de sovner?
- Hvordan tror du det blir for Arne og mamma og møtes neste gang?

KONTAKTINFORMASJON:

Voksne for Barn

vfb@vfb.no
tlf: 48 89 62 15
vfb.no

Landsforeningen for barnevernsbarn

post@barnevernsbarna.no
tlf: 94 13 08 73
barnevernsbarna.no

Norsk Fosterhjemsforening

post@fosterhjemsforening.no
tlf: 23 31 54 00
fosterhjemsforening.no

Film og veiledningshefte er produsert med støtte fra Bufdir.